

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
06.12.2019 ел.

КАРАР
ПР-296

“2020 елга Актаныш муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру муниципаль программасын раслау турында”

Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү чаралары турында» 2014 елның 6 декабрдәге ПУ-1115 номерлы Указы, «Юл хәрәкәте иминлегенә турында» 1995 елның 10 декабрдәге 196-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы нигезендә

КАРАР БИРӘМ:

1. " Актаныш муниципаль районында 2020 елга юл хәрәкәте иминлеген арттыру "кушылма итеп бирелә торган Муниципаль программаны расларга.
2. Актаныш муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына «Актаныш муниципаль районында 2020 елга юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру» муниципаль программасы чараларын жирле бюджет хисабына финанслауны тәкъдим итәргә.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмати рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Житәкче

И.И. Гадбулхаев

Актаныш муниципаль районы
Башкарма комитеты карарына
06.12.2019 ел. № ПР-296
1 нче санлы кушымта

**2020 елга “Актаныш муниципаль районында
юл хәрәкәте иминлеген арттыру” муниципаль
программасы**

2019 ел

2020 елга “Актаныш муниципаль районында
юл хәрәкәте иминлеген арттыру”
муниципаль программалар
паспорты

Программаның исеме	2020 елга «Актаныш муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль программасы (алга таба-Программа)
Программаны эшләү турында карар кабул итү датасы (аны раслау датасы, норматив актның исеме һәм номеры)	Россия Федерациясе Президентының «Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча беренчел чаралар турында» 2006 елның 22 сентябрдәгә 1042 номерлы Указы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 17 октябрдәгә 1707-р номерлы күрсәтмәсе, юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча Татарстан Республикасы Хөкүмәте комиссиясенең «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру чаралары турында» 2006 елның 13 декабрдәгә 4 номерлы карары, Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча өстәмә чаралар турында» 2007 елның 14 ноябрдәгә ПУ-610 номерлы Указы, юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча республика һәм район комиссиясе утырышлары беркетмәләре.
Программаның дәүләт заказчысы	Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге, Актаныш муниципаль районында юл хәрәкәте куркынычсызлыгы комиссиясе, Актаныш районы буенча Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлеге, АЦРБ, Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты: юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булучылар санын киметү (алга таба – юл-транспорт һәлакәтләре). Программаның бурычлары: юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тотышын кискәтү; транспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләү системасын үстерү һәм юл хәрәкәтендә катнашуга юл

	<p>куймау; шәһәрләрдә балалар юл-транспорт травматизмын киметү (алга таба – ДДТТ); транспорт хәрәкәтен оештыруны камилләштерү; тиешле хезмәтләрнең юл-транспорт урынына килү вакытын кыскарту, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күргән затларга ярдәм күрсәтү эшчәнлегенең нәтижелелеген арттыру; транспорт чараларының куркынычсызлыгын арттыру; республика дәрәжәсендә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә дөүләт идарәсе системасы (алга таба-БДД) эшчәнлегенең нәтижелелеген сизелерлек арттыру; юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегенең хокукий нигезләрән күрсәтелгән өлкәдә ижтимагый мөнәсәбәтләрне регламентлаштыруда каршылыклар</p>
<p>Мөһим күрсәткеч индикаторлары</p>	<p>Программаның мөһим күрсәткече: -- юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә һәлак булган затлар санының кимүе. Программаның мөһим индикаторлары: - транспорт хәвефен киметү (юл - транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган затлар саны, 10 мең транспорт чарасына);- социаль куркынычны киметү (юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә һәлак булган кешеләр саны, 100 мең кешегә);- зыяннарның авырлыгын киметү (юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә һәлак булган затлар саны, 100 зыян күргән кешеләр саны);- транспорт чарасы белән идарә итү стажы 3 елдан артмаган машина йөртүчеләр гаебе белән юл-транспорт чараларына юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү; юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә һәлак булган балалар санын киметү;</p>
<p>Программаны тормышка ашыру сроклары</p>	<p>2020 ел</p>
<p>Подпрограммаларның һәм төп чараларның үтәлешен оештыру өчен җаваплы кешеләр</p>	<p>Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты, Актаныш районы гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр идарәсе, Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, АЦРБ, ОДМС, Актаныш районы буенча Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлеге.</p>

<p>Финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы</p>	<p>Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы буенча юл хәрәкәте иминлеге программасы чараларын финанслауның гомуми күләме 620 мең сум тәшkil итә, шул исәптән: - республика бюджетыннан - 0 мең сум; - район бюджетыннан - 620 мең сум; - бюджеттан тыш чыганаclarдан 0 мең сум.</p>
<p>Көтелгән нәтижәләр программалар</p>	<p>2012 ел белән чагыштырганда программаның мөһим индикаторларының уңай күрсәткечләренә ирешү: Транспорт һәм социаль куркынычны, юл-транспорт һәлакәтләренә авыр нәтижәләрен киметү; юл-транспорт һәлакәтләренә концентрация урыннары санын киметү; балалар катнашында юл-транспорт һәлакәтләренә санын киметү. Программаны тормышка ашыруның бюджет нәтижәсе 620 мең сум тәшkil итәчәк.</p>
<p>Үтәләшнә контрольдә тоту органы системасы программалар</p>	<p>Программа чараларының үтәләшнә тикшерүдә тотуны Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе башкара</p>

ПРОБЛЕМАНЫ НИГЕЗЛӨҮ

Автомобиль транспорты белән бәйле аварияләр проблемасы соңгы ун елда жәмгыять һәм дәүләт ихтыяжларына куркынычсыз юл хәрәкәтендә туры килмәү, юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү системасы эшчәнлегенең нәтижелелеге житәрлек булмавы һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларның бик түбән дисциплинасы аркасында аеруча кискенләште.

Район торак пунктлары урамнарында һәм автомобиль юлларында юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү һәм аларның авыр нәтижеләрен киметү бүгенге көндә актуаль мәсьәләләрнең берсе булып тора.

1 нче таблица

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында юл-транспорт һәлакәте, һәлак булучылар һәм яралылар саны

№ т/б	Атамасы	2010 ел	2011 ел	2012 ел	2013 ел.	2014 ел.	2015 ел	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 (9 ай) ел.
1	Юл-транспорт һәлакәте саны	49	42	52	42	45	36	31	29	34	26
2	Һәлак булды	7	6	12	17	16	14	6	5	8	9
3	Яраланган	49	60	64	70	62	38	35	28	39	25

2010 елдан 2019 елга кадәр (11 ай эчендә) Актаныш муниципаль районында 386 юл-транспорт һәлакәте булган, аларда 570 дән артык кеше үлгән һәм яраланган. Ел саен районда уртача 10 кеше үлә.

Әмма "2013-2020 елларга Актаныш районының юл хәрәкәте иминлеге" программасы авариялелек дәрәжәсен киметү буенча билгеле бер уңай нәтижеләргә ирешергә мөмкинлек бирде.

Өлеге программаның максаты - юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган кешеләр санын, 2010 ел белән чагыштырганда, 10% ка киметү. Районда бу күрсәткечнең тотрыклы динамикасы булуын билгеләп үтәргә кирәк.

2019 елдагы эш нәтижеләре буенча иң мөһим күрсәткеч - 2018 ел белән чагыштырганда юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булучылар санын киметү. Районда программа чараларының нәтижелелеге буенча жиде индикатордан ике (социаль куркынычлылык һәм юл-транспорт һәлакәтләренән килгән зыяннар авырлыгы) буенча уңай нәтижеләргә ирешмәүне тискәре яктан билгеләп үтәргә кирәк. 2019 ел нәтижеләре буенча, 2018 ел белән чагыштырганда, транспорт чарасы белән идарә итү стажы 3 елдан артмаган машина йөртүчеләр гаебе белән юл-транспорт һәлакәтләре санын 10 мең транспорт чарасына киметү; зыян күрүчеләр белән юл-транспорт һәлакәтләре санын 10 мең транспорт чарасына киметү, юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү.

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында аварияләрнең югары дәрәжәдәге сәбәпләрен билгеләүче төп факторларга кертергә кирәк:

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен массакуләм төстә үтәмәү, жәмгыять тарафыннан чараларны тиешенчә аңламау һәм хуплау булмау, юл хәлен бәяләүдә хаталар китерүче машина йөртүчеләрне эзерләүнең житәрлек дәрәжәдә булмавы,

транспорт чаралары белән идарә итү вакытында йөртүчеләрнең канәгатьләнәрлек булмавы, игътибарсызлыгы һәм саксызлыгы;

- юл хәрәкәте иминлеге буенча чараларны техник яктан тәэмин итү кимчелекләре, беренче чиратта юл хужалыгы, транспорт чараларының, юл хәрәкәтен оештыру чараларының заманча таләпләргә туры килмәве, юл-транспорт һәлакәтен ахыргача ачыклауга һәм зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүгә китерә торган элемент системаларында артта калу.

2019 елда Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында юл-транспорт һәлакәтләренең саны 2010-2019 еллар белән чагыштырганда кимегән. Тулаем алганда, мөһим күрсәткечкә һәм программаның мөһим индикаторларына үзгәрешләр динамикасы, база 2010 ел белән чагыштырганда, 1 нче таблицада китерелгән.

2019 елда район территориясендә 29 юл - транспорт һәлакәте теркәлгән, аларда 5 кеше үлгән һәм 28е яраланган.

Юл-транспорт һәлакәтләренең төп сәбәпләре:

- 16 кеше тизлек режимы кагыйдәләрен бозу нәтижәсендә, ТЧ ын каплауга (стоящее ТС) китергән конкрет шартларда юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуга, юлның йөрү өлешендә ТЧ урнашу кагыйдәләрен бозуга китергән, нәтижәдә 5 кеше һәлак булган, 16 кеше тән жәрәхәтләре алган;

- Жәяүлеләр гаебе белән 3 жәяүлене бәрдерү нәтижәсендә 1 кеше һәлак булган, 2 кеше тән жәрәхәтләре алган;

- Юл чатында йөрү кагыйдәләрен бозуның 1 очрагы, аның нәтижәсендә 1 кеше тән жәрәхәтләре алган;

- Каршы хәрәкәт полосасына чыгу, аның нәтижәсендә 1 кеше тән жәрәхәтләре алды;

- Дистанция кагыйдәләрен бозуның 1 очрагы, алар нәтижәсендә 3 кеше тән жәрәхәтләре алды;

Юл-транспорт вакыйгаларына анализ күрсәткәнчә, юл-транспорт һәлакәтләренең төп сәбәпләре жәяүлеләр тарафыннан юл йөрү кагыйдәләрен бозу һәм юл чатында йөрү кагыйдәләрен бозу булып тора, шул ук вакытта авыр нәтижеләргә китергән фажиғаләрнең күбесе тәүлекнең караңгы вакытында килеп чыга.

Соңгы елларда республикада һәм районда автомобильләштерүнең югары темплары белән характерлана. Бу чорда жиңел автомобильләр паркы шактый артты, хәзерге вакытта аларның саны район буенча 10 мең берәмлеккә яқын.

Шәхси транспорт чаралары хужалары гаебе белән килеп чыккан аварияләр саны шактый. Бу транспорт агымының артуы, машина йөртүчеләрнең һөнәри эзерлеге белән генә чикләнмичә, юл хәрәкәтендә катнашучыларның транспорт культурасының түбән дәрәжәдә булуы белән дә аңлатыла.

Чит илләрдә юл һәлакәтләренә анализ күрсәткәнчә, транспорт чаралары саны арту юл-транспорт һәлакәтләре һәм аларда зыян күргән кешеләр саны артуга китерә. Дәүләт дәрәжәсендә даими гамәлгә ашырыла торган махсус чаралар ярдәмендә генә транспорт чаралары санын арттыруның тискәре нәтижеләрен киметергә мөмкин. Әлеге чаралар бөтен дөньяда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру буенча махсус гомуммилли программалар кысаларында тормышка ашырыла. Чит ил тәҗрибәсе шуны күрсәтә: дәүләт масштабында, хәтта автомобильләр паркы артканда да, программа алымын куллану ел саен юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар санының уртача 4-5 процентка кимүенә ирешергә мөмкинлек бирә.

Һәлакәтләр санына тәэсир итүче төп факторлар булып вакыт, урын, транспорт чарасы тибы һәм юл хәрәкәтендә катнашучылар (транспорт чараларын йөртүчеләр, жәяүлеләр) тора. Шулай ук тәүлекнең кайсы вакытында юл-транспорт һәлакәте, транспорт агымының тыгызлыгы һәм структурасы, климат шартлары, юл өслегенең торышы һ.б. да әһәмияткә ия.

Шулай итеп, юл-транспорт һәләкәтләренең иң күп саны көн дәвамында 6.00 сәгатътән 09.00 сәгатъкә кадәр (барлык юл–транспорт һәләкәтләренең 16,7 проценты), төнге вакытта булган юл-транспорт һәләкәтләренең иң авыр нәтижәләре - 00.00 сәгатътән 07.00 сәгатъкә кадәр һәм 22.00 сәгатътән 24.00 сәгатъкә кадәр.

Атнаның төрле көннәрендә биш ел эчендә булган юл-транспорт һәләкәтләренең саны турында мәгълүмат 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче таблица

Атнаның төрле көннәрендә булган юл-транспорт һәләкәтләренең саны турында мәгълүмат

Еллар	Дүшәмбе	Сишәмбе	Чәршәмбе	Пәнжешәмбе	Жомга	Шимбә	Якшәмбе
2010	8	3	8	7	6	11	6
2011	4	11	7	5	6	3	6
2012	8	6	7	8	7	9	7
2013	5	7	8	6	5	5	6
2014	3	10	5	4	10	8	5
2015	5	4	3	2	9	7	6
2016	4	2	5	5	6	8	3
2017	6	3	0	5	6	7	2
2018	2	4	3	5	6	8	6
2019 (9 ай)	6	2	3	6	2	1	6
Барлығы	51	53	49	53	63	69	53
Уртача әһәмияте	5,1	5,3	4,9	5,3	6,9	7,2	5,1

Юл-транспорт һәләкәтләренең атналык көннәре буенча алты ел эчендә уртача арифметик күрсәткечләрен күрсәтик һәм юл-транспорт һәләкәтләренең иң түбән күрсәткеченә карата динамика коэффициентларын билгелибез. Нәтижәләр 3 нче таблицада китерелгән.

3 нче таблица

Юл-транспорт һәләкәтләр-ң уртача еллык саны	Дүшәмбе	Сишәмбе	Чәршәмбе	Пәнжешәмбе	Жомга	Шимбә	Якшәмбе
Уртача әһәмияте	5	5,6	5,1	5,2	6,7	7,5	5,2
Коэффициент	0.005	0.056	0.051	0.052	0.067	0.075	0.052

Шулай итеп, әлеге программаны эшләү һәм гамәлгә ашыру зарурлыгы түбәндәге сәбәпләргә бәйле:

социаль-иқтисадый кискенлек проблемасы;

тармакара һәм ведомствоара проблеманың характеры;

федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары һәм ижтимагый институтлар проблемаларын хәл итүгә жәлеп итү зарурилыгы.

Федераль дәрәжәдә дәүләт ярдәме Татарстан Республикасының Актаныш муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеге проблемаларын нәтижелерәк хәл итәргә мөмкинлек бирә.

Программа-максатчан методны куллану түбәндәгеләрне тормышка ашырырга мөмкинлек бирәчәк:

– юл-транспорт һәлакәтләре барлыкка килү сәбәпләрен тикшергәндә фәнни потенциалны үстерү һәм куллану, шулай ук юл-транспорт һәлакәтләрен профилактикалауның нигезләрен һәм өстенлекле юнәлешләрен формалаштыру һәм аларның авыр нәтижеләрен киметү;

– юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә республика башкарма хакимият органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләү;

– чаралар комплексын, шул исәптән зыян күрүчеләр белән юл-транспорт һәлакәтләренең санын киметүче профилактик характердагы чараларны тормышка ашыру һәм юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булучылар саны.

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Программаның максаты булып, инерцион сценарий белән чагыштырганда, 2020 елда юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган затлар санын 1 кешегә киметү тора.

Программаның максатына ирешү шарты булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора:

- юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен куркыныч астына куюларын киметү;

- машина йөртүчеләрне әзерләү системасын үстерү һәм аларны юл хәрәкәтендә катнашуга кертү;

- юл-транспорт һәлакәтләрен киметү;

- шөһәрләрдә транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны камилләштерү;

- тиешле хезмәтләренең юл-транспорт һәлакәтләре урынына килү вакытын кыскарту, юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә зыян күргән затларга ярдәм күрсәтү буенча аларның эшчәнлегенең нәтижелелеген арттыру;

- транспорт чараларының куркынычсызлык дәрәжәсен күтәрү;

- республика һәм жирле дәрәжәдә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә дәүләт идарәсе системасы эшчәнлегенең нәтижелелеген арттыру;

- юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегенең хокукый нигезләрен камилләштерү, әлеге өлкәдә ижтимагый мөнәсәбәтләрен регламентлаштыруда житешсезлекләр һәм каршылыкларны юкка чыгару.

Программаны тормышка ашыру түбәндәге беренчел чараларны тормышка ашыруны күздә тоту:

- закон нигезендә үз-үзеңне тоту стереотипларын формалаштыру максатында халыкның хокукый ликбезы системасын булдыру;

- юл хәрәкәте өлкәсендә хокук бозуларга карата түзеп торырлык мөнәсәбәт булдыруга юнәлтелгән акцияләр үткөрү;

- профилактик эшкә ижтимагый оешмаларны жәлеп итү;

машина йөртүчеләрне әзерләү өлкәсендә лицензияләү системасын камилләштерү, "А" һәм "В" категорияләрендәге транспорт чаралары белән идарә

итү хокукларын алу өчен гражданның мөстәкыйль хәзерлеген гамәлгә ашыруны тикшереп торуньң хокукий нигезләрен эшләү;

- автоматәпләргә карата машина йөртүчеләрне әзерләү сыйфатын күтәрергә мөмкинлек бирүче механизмнарны кертү буенча тәкъдимнәр эшләү;

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозган өчен административ жаваплылыкка тартылган транспорт чараларын йөртүчеләр турында республика мәгълүмат базасын булдыру;

- куркынычсызлык чаралары булу, төзеклек һәм кулланылышын контрольдә тотуны көчәйтү;

- юл-транспорт һәләкәтләрен профилактикалауны арттыру, балалар өчен махсус жайланмаларны актив кертү;

- юл хәрәкәтендә катнашучылар тарафыннан юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәү һәм юл-транспорт һәләкәтләре урынына килүне тизләтү өчен вертолетларны куллану буенча юл-патруль хезмәте инспекторларының техник автоматик системалары белән юл-патруль хезмәте инспекторларын алыштыру буенча пилот проектларны тормышка ашыру;

- ЮХИДИны техник яктан яңадан коралландыру;

- Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру буенча эш күләменәң шактый артуы, шул исәптән юл-транспорт һәләкәтләренәң концентрация урыннарын бетерү;

- юллардагы бөкеләрне булдырмау, юл хәрәкәте куркынычсызлыгы кагыйдәләре участкаларында тизлек режимнарын оптимальләштерү, транспорт чараларының тукталышын оештыру, юл хәрәкәтен оештыруның заманча инженер схемаларын, заманча техник чараларны (светофорларны, юл билгеләрен, тамгаларны һ. б.) һәм хәрәкәт белән идарә итүнең автоматлаштырылган системаларын куллану;

- жир асты һәм жир өсте жәяүлеләр кичү урыннарын төзү һәм төзекләндерү;

- машина йөртүчеләрне әзерләү өчен заманча автодромнар төзү буенча эш күләмен киңәйтү, аларны төзү өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирү мәсьәләләрен хәл итү;

- дежур хезмәтләренәң юл-транспорт һәләкәтләре турында оператив мәгълүмат бирү механизмын камилләштерү, күрсәтелгән хезмәтләрен юл-транспорт һәләкәтләре урынына чакыру өчен бердәм федераль номер кертү;

- юл-транспорт һәләкәте урынында дежур хезмәтләренәң үзара хезмәттәшлек регламентын кертү;

- юл-транспорт һәләкәте урынында зыян күрүчеләргә беренчел медицина ярдәме күрсәтүнең оештыру һәм хокукий нигезләрен эшләү һәм юл-транспорт һәләкәте урынында эш алып баруда катнашучы хезмәтләренәң хезмәткәрләрен, шулай ук юл хәрәкәтендә катнашучыларны укыту;

- стационар юл-патруль хезмәте постларын беренчел медицина ярдәме күрсәтү чаралары белән тәэмин итү;

- юл-транспорт һәләкәтләре барлыкка килү законнарын ачыклауга, аларның республиканың социаль-иқтисадый үсешенә йогынтысын ачыклауга, юл-транспорт һәләкәтләрен профилактикалауның өстенлекле юнәлешләрен нигезләүгә һәм аларның авыр нәтижәләрен киметүгә юнәлтелгән системалы тикшерүләр үткәрү;

- республика һәм жирле дәрәжәдә юл хәрәкәте куркынычсызлыгы системасы белән идарә итүнең оптималь модельләрен төзү;

- юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә норматив хокукий актларны камилләштерү буенча эшләр башкару;

- юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү проблемасын хәл итүдә транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгын мәжбүри иминләштерү ролен арттыруның хокукий һәм оештыру механизмнарын эшләү;

- юл-транспорт травматизмы динамикасын, юл хэрэкэте иминлеге проблемалары буенча жәмөгәтьчелек фикерен мониторинглау һәм программа чараларын тормышка ашыру;

- Транспорт һәм жәяүлеләр хэрэкәтен оештыру буенча эш күләмен алга таба арттыру, шул исәптән юл хэрэкәтен оештыру, магистраль, район һәм гомумшәһәр әһәмиятендәге хэрәкәт белән идарә итүнең комплекслы схемаларын һәм проектларын гамәлгә кертү;

- юл хэрәкәтендә катнашучыларда закон кушканча тәртипнең тотрыклы стереотипларын формалаштыруга юнәлтелгән пропаганда акцияләрен дәвам итү;

- профилактик чаралар үткәрүдә ижтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларның ролен арттыру;

- юл-транспорт һәлакәтләрен профилактикалау буенча эшләрен камилләштерү;

- юл хэрәкәтендә катнашучылар тарафыннан билгеләнгән норматив һәм кагыйдәләренең үтәлешен контрольдә тоту һәм күзәтчелек формаларын һәм методларын камилләштерү ;

- юл хэрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә халыкара хезмәттәшлек формаларын һәм методларын камилләштерү.

III. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Өлеге программа чаралары комплексы капитал салуларга һәм башка ихтыяжларга чыгымнар статьялары буенча формалаштырыла һәм финанслана.

Хокукый аңны күтәрүгә һәм юл хэрәкәтендә катнашучыларның куркыныч үз-үзләрен тотышына юнәлдерелгән чаралар программаның Знче кушымтасында китерелгән.

Өлеге юнәлештәге эшчәнлек транспорт чараларын йөртүчеләрне, юл хэрәкәтендә катнашучыларны әзерләү системаларын камилләштерү һәм үстерү, юл хэрәкәте кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тотуның заманча чараларын киң кертү, хокуксыз үз-үзеңне тоту очрагында хокукый йогынты чараларын эшләү, шулай ук профилактик эшне камилләштерү күздә тотыла.

Максатчан мәгълүмати-пропаганда кампанияләре ярдәмендә юл хэрәкәте иминлеге проблемасы турында жәмөгәтьчелек фикерен формалаштыру, халыкны, шул исәптән балалар һәм яшүсмерләрен укытуның нәтижәле методларын, юлларда үз-үзеңне тоту кагыйдәләре буенча эш дәвам иттереләчәк.

Юл хэрәкәтендә катнашучыларның төрле категорияләре өчен юл хэрәкәте кагыйдәләрен өйрәтү стандартларын булдыру, белем бирү учреждениеләрен фәнни-методик, укыту һәм матди-техник база белән тәэмин итү буенча эшчәнлекне активлаштыруны таләп итә.

Юл хэрәкәтендә катнашучыларның потенциалы ышанычлылыгы кайбер факторларга бәйле, аларның теоретик һәм практик әзерлек дәрәжәсе шуларның берсе булып тора. Яңа эш башлаучы шоферларның ул, гадәттәгечә, имтихан тапшыру нәтижәләре буенча билгеләнә. Әмма машина йөртүчеләр имтихан тапшырганнан соң беренче елларда юл-транспорт һәлакәтләренең күпчелегендә катнаша.

Автомобильне хәвефсез йөртү яхшы белемнәр, машина йөртү күнекмәләрен югары дәрәжәдә белү һәм барлыкка килә торган куркынычларны төгәл аңлау таләп итә. Бу сәләтләр өзлексез күнегүләр ярдәмендә үсәргә тиеш. Шуңа күрә зур стажлы машина йөртүчеләр, зур булмаган практик тәҗрибә белән чагыштырганда, юлларда куркынычсызлык кагыйдәләре белән аерылып торалар. Кайбер чит ил һәм үзбегнең мәгълүматлар буенча, машина йөртүчеләрнең күпчелеген имин йөртү өчен 7-8 ел дәвамында практик йөртү яки 100 000 километр пробег таләп ителә.

Хакимият органнары машина йөртүчеләргә һәм машина йөртү таныклығын алу өчен техникага минималь таләпләр куйса да, машина йөртү күнекмәләре һәм эзерлек дәрәжәсендәге аерма яңа гына йөртүче машина йөртүчеләр өчен бик мөһим. Беләм бирү стандартының таләпләре машина йөртүчеләрнең хокук алу мөмкинлеген бетерергә тиеш. һәм бу таләпләр транспорт чарасы белән идарә итүче затлар өчен үзенчәлекле кулланма булып тора.

Югарыда бәян ителгәннәрдән чыгып, программада машина йөртүчеләрнең һөнәри эзерлеген арттыру буенча чаралар каралган. Аларның төп өлешләре автоматләрдә эзерлек эчтәлеген, формаларын һәм ысулларын камилләштерү, юл йөрү кагыйдәләрен даими рәвештә боза торган машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару, аларның психофизиологик диагностикасы нигезләрен булдыру. Моннан тыш, машина йөртүчеләрне иртә һөнәри эзерләү өчен яңа буынның укыту-программа документациясен эшләү һәм гамәлгә кертү каралган.

Программада каралган мөһим юнәлешләрнең берсе - юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозучы машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару. Бу юнәлештә автотранспорт чараларын йөртүчеләрне эзерләү, квалификацияләрен күтәрү һәм яңадан эзерләү системасын камилләштерү буенча эш планлаштырыла.

Яңа машина йөртүчеләр, тәҗрибәле шоферлар белән чагыштырганда, юл-транспорт һәлакәтләрендә куркынычлылык дәрәжәсе югарырак. Бу күрсәткеч яшкә бәйлә түгел. Яшь чигенә кимүе машина йөртү осталыгын арттыруга, алдагы елларда юл-транспорт һәлакәтләренә элөгү куркынычын киметүгә ярдәм итә ала.

Шуңа бәйлә рәвештә программада балалар-яшүсмерләр спорт мәктәпләре һәм картинг- клубларын үстерүгә зур игътибар бирелә.

Программага юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркынычсыз тәртибен формалаштыру системасын камилләштерү чаралары кертелгән, аларның иң мөһиме:

юлда куркынычсызлык кагыйдәләрен өйрәтү стандартларын эшләү;

укытучылар һәм юл хәрәкәтендә катнашучылар өчен дәреслекләр, китаплар, методик кулланмалар һәм башка басма продукция эшләү һәм чыгару;

сертификацияләү һәм лицензияләү системасын, машина йөртүчеләрне эзерләү һәм яңадан эзерләү белән шөгыльләнүче учреждениеләрне методологик, методик һәм матди-техник яктан тәмин итүне камилләштерү, әлеге учреждениеләрнең укытучыларының квалификациясен күтәрү һәм аттестациясен күтәрү.

Татарстан Республикасы шәһәрләрендә һәм районнарында транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны камилләштерүгә юнәлдерелгән оештыру - планлаштыру һәм инженерлык чаралары.

Бу юнәлештәге эшчәнлек транспорт чаралары һәм жәяүлеләрнең хәрәкәт шартларын яхшырту буенча юл хәрәкәте белән идарә итүнең автоматлаштырылган системасын үстерүне, транспорт агымнарын жайга салуның заманча ысулларын, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемаларын гамәлгә кертүне, жәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны камилләштерүне, юл-транспорт һәлакәтләренең килеп чыгуына юл шартларының йогынтысын киметүне, УДС ларның үткөрүчәнлек сәләтен арттыруны, юл-транспорт һәлакәтләре күп булган урыннарда инженерлык чараларын уздыруны күздә тоту. Сынау проектлары, беренче чиратта, юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган кешеләрнең иң күп саны теркәлгән республика районнарында чаралар комплексын гамәлгә ашыруга юнәлтеләчәк.

Юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә зыян күргән затларга ярдәм күрсәтү системасын үстерүгә юнәлдерелгән чаралар.

Бөтен дөньяда, нәтижеләренең авырлыгын киметү максаты белән, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә беренче медицина ярдәмен үз вакытында күрсәтүнең мөһимлеген таныдылар.

Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итүдә медицина аспектының мөһимлеген исәпкә алып, республиканың ашыгыч хезмәтләренең «Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының һәлакәтләр медицинасы республика үзәге» дәүләт сәламәтлек саклау учреждениесә белән хезмәттәшлеген тәэмин итәргә кирәк.

Юл-транспорт һәлакәтләренә чыкканда медицина хезмәткәрләренең төп бурычы - зыян күрүчеләргә үз вакытында һәм сыйфатлы медицина ярдәме күрсәтү (Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының 2007 елның 19 февралендәге 09/670 номерлы хаты).

Татарстан Республикасы шәһәрләрендә Бердәм мәгълүмати-коммуникацион системаларны булдыру юл-транспорт һәлакәтләренең мөмкин булган нәтижеләренең санын һәм авырлыгын киметергә, шәһәр халкының куркынычсызлык дәрәжәсен күтәргә тиеш. Мондый хезмәтләрне булдыруның чит ил тәжрибәсе аларның югары нәтижеләлеген күрсәтә.

ЕДДС булдыру нәтижәсендә юл-транспорт һәлакәтләренән социаль-иқтисади зыян да, кеше югалтулары да кимиячәк. Юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ярдәм итү максатчанрак һәм кыска вакыт эчендә күрсәтеләчәк.

ЕДДС кысаларында республикада автоматлаштырылган радионавигация элементә һәм гадәттән тыш хәлләрне ачыклау системасы аша автотранспорт медицина инфраструктурасы һәм юлларда ЭМП күрсәтү системасы, шулай ук юл - транспорт һәлакәтләре вакытында авария- коткару эшләре системасы һәм техник ярдәм күрсәтү системасы белән элементә булачак.

Юл-патруль хезмәте бүлекчәләрен аппарат - программа комплекслары белән тәэмин итү жирлекнең электрон картасы ярдәмендә патруль транспорты хәрәкәтенең юл - транспорт урынына оптималь маршрутын билгеләргә мөмкинлек бирәчәк.

Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә сизгерлек белән идарә итү системасының норматив - хокукый, методик һәм оештыру нигезләрен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар.

Өлеге юнәлештәге эшчәнлек бердәм дәүләт сәясәтен булдыру һәм юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә норматив-хокукый базаны камилләштерүгә күздә тотта.

Аның нигезендә, программага шулай ук юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә идарә структурасын камилләштерү буенча чаралар кертелде, аларны гамәлгә ашыру өчен җаваплы Татарстан Республикасында Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы, Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы, транспорт өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча дәүләт автомобиль юллары күзәтчелеге идарәсе, Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгының ЮХИДИ идарәсе һәм башка министрлыктар һәм ведомстволар чыгыш ясы.

Дәүләт хакимияте органнары арасында җаваплылыкны, ресурсларны һәм бурычларны бүлү хәрәкәт куркынычсызлыгы буенча эштә максималь нәтижеләлеккә ирешергә ярдәм итәргә тиеш. Иң мөһим бурычлар булып норматив - хокукый эшчәнлек, хәрәкәт иминлеген оештыру эшендә акчаларны дәрәс итеп бүлү, шулай ук бүлеп бирелгән ресурслардан максималь нәтижелә файдалану тора.

Оештыру чараларын тормышка ашыруның төп идеясе – бурычларны һәм җаваплылыкны максатчан бүлү юлы белән юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен бирелә торган ресурслардан нәтижеләерәк файдалануны тәэмин итү. Бу чаралар, тиешле хакимият органнары арасында бурычларны анык бүлүгә

бәйле рәвештә, хәрәкәт иминлеген тәэмин итү чараларына икенче дәрәжә роль бирелмәячәген гарантияләргә тиеш.

Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә дәүләт идарәсе системасын алга таба камилләштерү бурычы күптән килеп җитте һәм хәзерге вакытта аеруча актуаль булып кала. Өлеге программа кысаларында республика дәрәжәсендә идарә структураларын камилләштерү, юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә дәүләт идарә системасын хокукий һәм мәгълүмати тәэмин итү буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыру күздә тотыла.

Кабул ителә торган идарә карарларының сыйфатын һәм нигезлелеген арттыру өчен дәүләт идарә органнарын оператив, ағымдагы һәм перспективалы юл хәрәкәте иминлеге торышы һәм проблемалары, күрелә торган чаралар һәм аларның нәтижәлелеге турында мәгълүмат белән тәэмин итә торган мониторинг системасын эшләү һәм гамәлгә кертү, шулай ук идарә карарларын эзерләгәндә һәм кабул иткәндә жәмәгатьчелек фикерен өйрәнү һәм исәпкә алу күздә тотыла. Ачык рәвештә бу чараларны мәгълүмати тәэмин итүнең бердәм дәүләт системасын булдыру һәм оештыру, БДД буенча идарә карарларын кабул итү буларак карарга мөмкин.

Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә дәүләт идарәсен камилләштерү куркынычсызлык буенча халыкара нормаларны һәм стандартларны исәпкә алуны, автомобильләрнең югары дәрәжәдәге илләр тәҗрибәсен юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү бурычларын хәл иткәндә куллануны күздә тоту.

Проект кысаларында массакүләм мәгълүмат чараларын кулланып профилактик чаралар комплексын гамәлгә ашыру күздә тотыла: юл йөрү кагыйдәләрен өйрәтү буенча ел саен үткәрелә торган радио һәм телевизион курслар, беренче ярдәм күрсәтү методлары һәм юл хәрәкәтенә хокукий мәсьәләләре буенча, юл хәрәкәте иминлеге мәсьәләләре буенча реклама һәм хәрәкәт-пропаганда характерындагы даими радио һәм телевизион тапшырулар оештыру.

Шул ук вакытта төп басым түбәндәге чараларны гамәлгә ашыруга ясалырга тиеш:

тиражны киңәйтү, халыкка юлларда үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен пропагандалау һәм өйрәтү буенча басма продукциянең сыйфатын арттыру;

телевидениедә һәм радиода тапшыруларның санын арттыру, сыйфатын һәм нәтижәлелеген арттыру.

Массакүләм мәгълүмат чараларын кулланып жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәү буенча махсус пропаганда кампанияләрен оештыру һәм үткөрү күздә тотыла. Бу компанияләр контроль - күзәтчелек органнары эшчәнлегенә белән координацияләнәргә һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышын максатчан күзәтүгә беркетеләргә тиеш.

Аварияләрнең артуына машина йөртүчеләрне эзерләү сыйфаты йогынты ясавы билгеле. Материалларны анализлау күрсәткәнчә, имтиханнарны елдан-ел тотрыклы рәвештә курсантларның 50 проценттан да кимрәге тапшыра, бу аларның эзерлек дәрәжәсенә түбән булуын билгеләүче билге булып тора.

4 нче таблицада 2010 - 2019 (9 ай) елларда эзерләнгән транспорт чаралары йөртүчеләрнең саны турында гомумиләштерелгән мәгълүматлар китерелгән.

4 нче таблица

2009 - 2019 (9 ай) елларда транспорт чаралары йөртүчеләр саны

Еллар	Учрежден иеләр,	Эзерлекле машина йөртүчеләр саны, кеше	
		категория	

	оешмалар саны	"А"	"В"	"BC"	"С"	"Д"	"Е"
2010	2	-	142	87	29	-	26
2011	2	-	137	85	27	-	25
2012	3	-	134	80	31	-	24
2013	3	-	148	78	30	-	28
2014	3	-	163	79	31	-	21
2015	2	-	87	65	23	-	22
2016	3	-	115	86	0	-	0
2017	2	-	165	-	39	-	-
2018	2	-	64	-	39	-	-
2019 (9 ай)	2	-	84	-	38	-	-

Өлеге программада юл хәрәкәтендә аеруча якланмаган катнашучылар буларак яшүсмерләргә аерым игътибар бирелә. Биредә карала:

укуытучылар һәм ата-аналар өчен дәреслекләр, китаплар, методик кулланмалар һәм башка балалар басма продукциясе әзерләү һәм чыгару;

балалар һәм яшүсмерләрне юлларда һәм урамнарда куркынычсыз тәртипкә өйрәтү һәм тәрбияләү системасын үстерү;

балаларны һәм мәктәп укучыларын юл хәрәкәте кагыйдәләрен саклау һәм укуыту программаларын эшләү һәм гамәлгә кертү;

мәктәпкәчә балалар учреждениеләре, мәктәпләр һәм балалар өчен ял һәм мәдәни үзәкләрне, сыйныфларны, бүлмәләрне һәм урамнарда үз-үзеңне тоту кагыйдәләренә өйрәтү өчен майданчыкларны техник чаралар, күрсәтмә материаллар белән тәэмин итү.

Балалар өчен чаралар үткәргәндә балаларның үз-үзләрен тотышына, юл-транспорт һәлакәтләренә эләгү куркынычын киметү өчен, йогынты ясарга тиешлеге исәпкә алынды.

Өлеге программада югарыда күрсәтелгән программаны исәпкә алып, балалар һәм яшүсмерләрдә транспорт культурасын укуыту һәм тәрбияләүнең яңа, нәтижелерәк формаларын һәм методларын эшләү һәм гамәлгә кертү каралган. Алар арасында юл хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча иң яхшы рәсем һәм плакат конкурслары үткөрү, автотранспорт профилендәге спорт клублары, вело һәм автошәһәрчәкләр чөлтәре булдыру. Балаларны юл йөрү кагыйдәләренә өйрәтү буенча укуытучылар өчен махсус тәкъдимнәр чыгару планлаштырыла.

Татарстан Республикасының гамәлдәге автомобиль юллары чөлтәре нигездә формалашты. Әмма күп кенә параметрлар буенча ул юлларда транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру таләпләренә туры килми.

Шуңа күрә республикада автомобиль юллары чөлтәрен камилләштерү буенча эш дәвам итәргә тиеш, ул транспорт хөзмәтләрен кулланучыларга гарантияле уңайлыklar дәрәжәсен тәэмин итәчәк.

Автомобиль юлларының озынлыгы - 1044,6 км, шул исәптән федераль әһәмияттәге 38,1 км, төбәк әһәмияттәгә 346,5 км, жирле әһәмияттәгә 660 км.

Шулай итеп, республикада күчеш һәм түбән типтагы шактый күп юллар бар. Барлык торак пунктлар һәм авыл хужалыгы предприятиеләре дә каты өслекле юллар белән тәэмин ителмәгән.

Юл-транспорт һәлакәтләре санына юлларның конструктив яхшыруы торак пунктлардан читтә узучы участокларда яхшырак өйрәнелде. Тикшеренүләр нәтижәләре күрсәткәнчә, торак пунктлардан читтә юлның конструктив яхшыруы травматизм санын якинча 20 процентка киметә. Матди югалтулар булган юл-транспорт һәлакәтләре саны 5 процентка кими. Шәһәр һәм торак пунктлардагы юл-транспорт һәлакәтләренең кайбер урыннарда, барыннан да бигрәк, чатларда туплануы тенденциясе бар. Юл-транспорт һәлакәтләренең иң югары ешлыгы булган участоклар аша чыгу куркыныч тудыра. Юл-транспорт һәлакәтләренең югары ешлыгы бу урында юлның дәрәс булмаган формасы яки хәрәкәтне уйланылмаган җайга салу белән аңлатылырга мөмкин.

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының автомобиль юлларында юл-транспорт һәлакәтләренең санын үзгәртүне тикшерү түбәндәгеләрне күрсәтте:

1. Кышкы һәм язгы чорда юл-транспорт һәлакәтләренең якинча 40 проценты ел дәвамында килеп чыга.

2. Жәйге һәм көзге чорларда юл-транспорт һәлакәтләренең шактый артуы күзәтелә, алар ел дәвамында гомуми санның 60 процентын тәшкил итә. Әмма жәйге чорда юл-транспорт һәлакәтләренең гомуми санының 15 проценты юл-транспорт һәлакәтләренең килеп чыгуы нәтижәсендә килеп чыккан, ә көзге чорда бу күрсәткеч 37 процент тәшкил итә.

Юл-транспорт һәлакәтләренең санына автомобиль юлларының аерым участкаларында автотранспорт хәрәкәте режимы сизелерлек йогынты ясай.

Юл-транспорт һәлакәтләренең аеруча югары ешлыгы булган юл участкаларын реконструкцияләү юл-транспорт һәлакәтләрендә куркынычның югары дәрәжәсен тудыра торган шартларны бетерергә һәм ешлыгы аеруча югары булган урыннарда юл-транспорт һәлакәтләренең көтелгән санын киметергә тиеш.

Контроль-күзәтчелек эшчәнлегенең нәтижәлелеген арттыру хисабына аварияләрне киметү түбәндәге бурычларны хәл итү юлы белән күздә тотыла:

юл хәрәкәте иминлеген өлкәсендә ведомство компетенциясенә бирелгән контроль-күзәтчелек органнарының нәтижәле хезмәттәшлеге системасын булдыру;

ЮХИДИ, транспорт өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәт, техник җайга салу һәм метрология буенча Федераль агентлык, башка контроль - күзәтчелек органнары эшчәнлеген регламентлаучы норматив-хокукый базаны камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертү һәм аны гамәлдәге законнарда туры китерү;

гамәлдәге закон һәм башка норматив хокукый актларга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, ОДД өлкәсендә кагыйдәләр, стандартлар, техник нормалар һәм башка норматив документлар эшләү, транспорт чаралары белән идарә итү хокукын укыту һәм алу; пассажирлар һәм йөкләр ташыганда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү; объектларны, транспорт продукциясен һәм юл хужалыгы хезмәтләрен мәжбүри сертификацияләү; юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итүгә бәйле эшчәнлекне лицензияләү;

юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларны теркәү видео комплекслары санын арттыру, радарларны, КРИС-П приборларын, КРИС-С приборларын киң куллану;

АСУД ларны һәм светофор объектларын модернизацияләү (яктылык диодлы светофорлар, заманча идарә итү контроллерлары, экологик датчиклар, транспорт детекторлары белән тәэмин итү, рөхсәт итүче сигнал вакытын киредән санау таблосы).

Аны башкаручы хезмәткәрләренең контроль-күзәтчелек эшчәнлегенең нәтижәлелеген аларның техник җиһазланышына бәйле.

Шуңа бәйле рәвештә программада контроль- күзәтчелек эшчәнлегенең матди-техник базасын камилләштерү буенча куркыныч участокларда транспорт

хәрәкәте режимын теркәүне видео жайланмалар сатып алу һәм урнаштыру кебек чаралар планлаштырылган.

Программа чараларын гамәлгә ашыруның югары нәтижәлелегенә ирешү һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кискәтү буенча эшнең сыйфатын арттыру өчен юл хәрәкәте иминлеге республика системасының бөтен озынлыгы ОДД турындагы иң заманча белемнәргә һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кискәтү эшен камилләштерү юлларына, юл чөлтәрен формалаштыру һәм транспорт хәрәкәте куркынычсызлыгы һәм башка белем өлкәләре арасында үзара бәйләнешкә нигезләнәргә тиеш.

Моның белән бәйләп рәвештә әлеге программага аларны тормышка ашыру механизмнарына фәнни-методик һәм тәҗрибә-конструкторлык ярдәмә максатлары булган чаралар кертелгән.

Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча фәнни тикшеренүләр гамәли булып тора. Алар юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмау яки аларның санын киметү нәтижәләре файдалы булырга мөмкин дип аклана.

Юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләр белән бәйләп фәнни тикшеренүләрнең нигезе булып тора, мәсәлән:

аеруча авыр нәтижәләргә китергән юл-транспорт һәлакәтләренең сәбәпләрен комплекслы тикшерү;

юл-транспорт һәлакәтләренең торышы һәм проблемалары мониторингы;

Жәмәгатьчелек фикерен, массакуләм мәгълүмат чараларын мониторинглау.

юл-транспорт һәлакәтләре күрсәткечләрен дәүләт исәбенә алу системасын камилләштерү буенча методик тәкъдимнәр эшләр;

автотранспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләүне гамәлгә ашыручы укытучыларның квалификациясен күтәрү буенча укыту планнары һәм программалары эшләр;

автотранспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләүнең инновацион технологияләрен эшләр.

IV. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне планлаштырганда республиканың финансы-бюджет өлкәсендәге реаль хәл, аварияләрнең торышы, юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү проблемасының югары икътисадый һәм социаль - демографик әһәмияте, шулай ук федераль ярдәм булганда аны хәл итү мөмкинлеге исәпкә алынды.

Программа чараларын финанслау тәэминләндерүгә бүлөп бирелгән бюджет акчалары хисабына 600 мең сум күләмендә башкарылачак.

V. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Программаны тормышка ашыру механизмы Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары һәм оешмалар, шул исәптән жәмәгать оешмалары, шулай ук хәрәкәт башкаручыларның вәкаләтләрен һәм жаваплылыгын төгәл чикләү принципнарына нигезләнә. Программаны тормышка ашыру белән нәтижәле идарә итү һәм формалаштыру буенча бурычларны хәл итү идарә итү формаларын һәм методларын нигезле сайлап алу юлы белән башкарылачак.

Программаны тормышка ашыру белән идарә итүнең оештыру-хокукый аспектлары

Өлеге Программа Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 20.02.2006 ел, №100 карары белән расланган «2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль программасы нигезендә эшләнгән һәм Россия Федерациясе Граждан кодексы, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән нормалар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыру белән идарә итүне Программаның дөүләт заказчысы – координаторы, дөүләт заказчылары, «ТР Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дөүләт идарәсе» дөүләт учреждениесе башкара.

Программаның житәкчесе - Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министры.

Программаны гамәлгә ашыруда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары катнаша.

Программаны гамәлгә ашыру белән идарә итү формалары һәм методлары дөүләт заказчылары тарафыннан билгеләнә: Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы, Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы, Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы, Татарстан Республикасы буенча ЭЭМ ЮХИДИ идарәсе, «ДФН һәм ТР ЮХИДИ идарәсе». Финанслау чыганагы - Татарстан Республикасы бюджеты, Татарстан Республикасында юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән салым булмаган башка керемнәр.

Программа чараларын гамәлдәге законнар нигезендә дөүләт контрактлары нигезендә гамәлгә ашыру күздә тотыла. Программа кысаларында төзелә торган барлык объектлар да программа объектлары дөүләт реестрында теркәлә һәм исәпкә алына. Объектларны булдыру процессы һәм дөүләт контрактлары буенча бюджет акчаларын тоту тәртибе контрактка кул куелганнан бирле һәм эшләр тулысынча тәмамланганчы дөүләт заказчысы- координаторы, дөүләт заказчылары житәкчелегендәге комиссия тарафыннан контрольдә тотыла.

Бүлеп бирелгән акчалардан файдалану турында программаны һәм хисаплылыкны финанслау тәртибе, шулай ук аны үтәү чыгымнарын исәпкә алу Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив документлары белән билгеләнә. Программаның үтәлешен дөүләт заказчысы- координаторы һәм дөүләт заказчылары контрольдә тотат.

Дөүләт заказчысы-координаторы һәм дөүләт заказчылары билгеләнгән тәртиптә статистик күзәтүнең гамәлдәге формалары буенча хисап бирәләр.

Программа чараларын гамәлгә ашыруның гомуми контролен Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы, «ТР ДФН һәм ЮХИДИ» ДУ гамәлгә ашыра.

Дөүләт заказчылары квартал саен юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча Татарстан Республикасы Хөкүмәт комиссиясенә программаны үтәү барышы һәм аны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларын куллануның нәтижәләгә турында докладлар тапшыралар.

Программаның дөүләт заказчыларының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү максатларында, программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә аларның эшчәнлеген координацияләү советы булдырырга кирәк, ул коллегиаль киңәшмә органы булып тора.

Программаны тормышка ашыру белән агымдагы идарә итүне Программаның дөүләт заказчысы–координаторы, дөүләт заказчылары башкара.

Программа чараларын башкаручылар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Программаның дәүләт заказчысы–координаторы билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгына, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына Программаны гамәлгә ашыруның барышы һәм нәтижәләре турында хисап тапшыра.

Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы, Татарстан Республикасы социаль-икътисади мониторинг комитеты һәм Программаның дәүләт заказчылары белән берлектә, аны тормышка ашыру буенча квартал саен статистик хисаплылыкны алып баруны оештыра.

Программаның дәүләт заказчысы–координаторы программа хәрәкәт башланганчы программаны тормышка ашыруның оештыру-финанс планын формалаштыру тәртибен, программаны гамәлгә ашыру барышында чараларга төзәтмәләр кертү һәм аларны ресурс белән тәэмин итү механизмнарын, дәүләт заказчылары тарафыннан программа барышы һәм хәрәкәт нәтижәләре турында хисап программасын дәүләт заказчысына–координаторына тапшыру процедураларын, программа индикаторларының әһәмияте һәм күрсәткечләре, программаны гамәлгә ашыру мониторингы нәтижәләре, программа чаралары һәм анда башкаручыларның катнашу шартлары турында мәгълүматны ачыклауны тәэмин итү процедурасын раслый.

Программаны тормышка ашыру белән идарә итүнең финанс аспекты

Программа чараларын финанслау Татарстан Республикасы бюджеты һәм Татарстан Республикасында юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән жирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

Программаның дәүләт заказчысы–координаторы Программаның дәүләт заказчылары, дәүләт заказчылары булган республика башкарма хакимият органнары белән берлектә, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы белән килешенеп, финанслау объектларының адреслы исемлеген билгели.

Программаның дәүләт заказчылары, эшләрнең гомуми бәясен исәпкә алып, чараларны башкаручылар белән килешү (килешү) төзи.

Программа чараларын финанслауның гомуми күләме 620 мең сум тәшкил итә.

Программаның гамәлдә булуын туктату аны гамәлгә ашыру тәмамланган очракта, ә вакытыннан алда туктату - Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезендә аны гамәлгә ашыруның нәтижәсезлеген таныган очракта.

Файдаланылган кыскартулар исемлеге:

Кыскартылган исем	Тулы исеме
АППГ	узган елның шул ук чоры
АСУД	автоматлаштырылган идарә итү системасы
БДД	юл хәрәкәте куркынычсызлыгы
ВОА	Бөтенроссия автомобильчеләр жәмгыяте
ВУ	машина йөртү таныклыгы
ГИБДД	Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәүләт инспекциясе
ГУ «ДФН и ОП БДД РТ»	“Татарстан Республикасының юл хәрәкәте куркынычсызлыгы фәнни һәм белем бирү программаларын финанслау дирекциясе ” дәүләт учреждениесе
ГУ «НЦ БЖД»	"Балалар тормышы куркынычсызлыгының фәнни үзәге" дәүләт учреждениесе
ДДТТ	балалар юл-транспорт травматизмы
ДПС	Юл-патруль хезмәте
ДТП	юл-транспорт һәлакәте
ДЮАШ	балалар - яшүсмерләр автомәктәбе
ЕДДС	бердәм дежур - диспетчерлык хезмәте
МВД по РТ	Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы
МОиН РТ	Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы
ОДД	юл хәрәкәтен оештыру
ОСТО	оборона спорт-техник жәмгыяте
ПДД	Юл йөрү кагыйдәләре
УВД	Эчке эшләр идарәсе
УГИБДД МВД по РТ	Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгының юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәүләт инспекциясе идарәсе
УДС	урам - юл челтәре
ФП	федераль программа
С	гадәттән тыш хәл
ЭМП	ашыгыч медицина ярдәме

“2020 елга Татарстан Республикасы
Актаныш муниципаль районында
юл хәрәкәте иминлеген арттыру ”
программасына карата
2 нче санлы кушымта

ЮЛ ХӘРӘКӘТЕНДӘ КАТНАШУЧЫЛАРНЫҢ
ҮЗ-ҮЗЛӘРЕН КУРКЫНЫЧ ТОТЫШЫН КИСӘТҮ СИСТЕМАСЫН ҮСТЕРҮГӘ ЮНӘЛДЕРЕЛГӘН
ЧАРАЛАР

(млн. сум)

№ ФМП буенча	Чаралар исеме	Башкару вакыты	Финансла уның гомуми күләме	Финанслау		Үтәү өчен җаваплы	Искәrmәләр:
				жирле бюджет акчалары исәбеннән	бюджеттан тыш чыганаclar акчалары исәбеннән		
1	2	3	4	5	6	7	8
	Максат: юл-транспорт һәлакәтләреннән үлүчеләр һәм зыян күрүчеләр белән юл-транспорт һәлакәтләреннән үлүчеләр санын киметү						
	1. Юл - транспорт һәлакәтләренә юл куймау, аларда һәлак булу ихтималы аеруча югары						

1.1	Автоматик контроль системасын һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларны ачыклау системасын үстерергә	2020 ел	программаны башкаручыларның ағымдагы финанслау кысаларында	-	-	Россия Эчке эшләр министрлығының Актаныш районы ЮХИДИ бүлеге	
1.2.	Юл хәрәкәтендә катнашучылар тарафыннан юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә билгеләнгән нормаларның һәм кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тотуны тәмин итәргә	2020 ел	программаны башкаручыларның ағымдагы финанслау кысаларында	-	-	Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү буенча комиссиясе, Актаныш районы буенча Россия ЭЭМ ЮХИДИ бүлеге	
1.3.	ТР муниципаль берәмлекләрендә юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуны видеофиксацияләү үзәкләрен булдыру (модернизацияләү) һәм жиһазландыру буенча республика программасында катнашырга һәм аларның эшләвен тәмин итәргә	2020 ел	программаны башкаручыларның ағымдагы финанслау кысаларында	-	-	Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү комиссиясе	
2. Балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуларын тәмин итү							

2.1.	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә һәм башлангыч мәктәптә юл хәрәкәте куркынычсызлыгы күнекмәләренә мәжбүри өйрәтүне кертү	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында	-	-	«Район Башкарма комитетының мәгариф бүлеге " МКУ башкарма комитеты	
2.2.	Юл хәрәкәте иминлеген пропагандалау буенча чараларны тормышка ашыру (мәктәпләрдә юл хәрәкәте иминлеге стендлары, конкурслар, юл хәрәкәте кагыйдәләре буенча викториналар үткөрү)		программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			МКУ " Район Башкарма комитетының мәгариф бүлеге»	
2.3.	Белем бирү учреждениесенең һәм балалар оешмаларының " Юл куркынычсызлыгы паспортларын " булдыру һәм яңарту	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге»	

2.4.	Балалар арасында юл-транспорт имгәнүләрен профилактикалау буенча эшне оештыру буенча иң яхшы белем бирү учреждениесенә район конкурсы үткөрү	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
2.5.	Мәктәпләрдә "Юл хәрәкәте иминлеген яш инспекторы" түгәрәкләре оештыру	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
2.6	Шәһәрнең муниципаль белем бирү учреждениеләре арасында "Куркынычсыз тәгәрмәч" хәрәкәте яш инспекторларының шәһәр конкурсын үткөрү	2020 ел				Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	

2.7.	Муниципаль гомуми белем учреждениеләре уучылары тарафыннан яктылыкны кире кайтаручы фликерлар куллануга мониторинг уздыру	2020 ел	Матди чыгымна рсыз			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
2.8.	Кече сыйныф уучылары арасында яктылык кайтаручы жайланмалар әзерләү һәм тарату	2020 ел	программ аны башкаруч ыларны агымдагы финансл ау кысалары нда			«Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
2.9.	Балаларда юл хәрәкәтендә имин катнашу күнекмәләрен формалаштыру өлкәсендә мәгариф учреждениеләренең, өстәмә белем бирү системасы учреждениеләренең һәм мөктәпкәчә мәгариф учреждениеләренең укытучылар составы квалификациясен күтәрергә	2020 ел				«Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
3.Юл-транспорт һәлакәтендә жәрәхәтләр авырлыгының кимүе							

3.1.	Ясалма юл яктырткычлары, тигезсезлекләр, Т. 7 светофорлары, эчке хәбәр итү, яктырту һәм яктылык диоды индикациясе булган яктырткыч юл билгеләре, образ баганалары, юл тамгалары, яктылык кайтаргычлар һәм юл хәрәкәте иминлеген арттыруның башка элементлары һәм юл хәрәкәте иминлеген арттыруның башка элементлары белән жайга салынмый торган жәяүлеләр кичү урыннарын жиһазлау	2020 ел				Авил жирлеге башкарма комитеты житәкчесе	
4. Юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча эшчәнлек белән идарә итү системасын камилләштерү							
4.1.	Хәрәкәт тизлеген чикләү билгеләрен билгеләү, юл билгеләре ясау һәм ясалма тигезсезлекләр жиһазлары	2020 ел	600,0	600,0		Авил жирлеге башкарма комитеты житәкчесе	
4.2.	Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча район комиссиясе утырышларын даими үткәрүне тәэмин итү һәм комиссия карарларының үтөлешен контрольдә тоту	2020 ел	Матди чыгымнар сыз			Комиссия рәисе	
4.3.	Төрле яшь категорияләрендәге юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тоту культурасын пропагандалау буенча тематик тапшырулар булдыру	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	

4.6.	Видео һәм телевизион мәғлүмат - пропаганда продукциясе булдыру, тышкы социаль реклама (баннерлар, аркан тартышу) оештыру, шулай ук материалларны массакуләм мәғлүмат чараларында, жәмәгать транспортында, кинотеатрларда урнаштыру һ. б.	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге" МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
4.7.	Юл хәрәкәте иминлеге темасын яктыртучы журналистлар һәм хезмәткәрләр өчен гамәли дәрәсләр, семинарлар, мастер-класслар үткөрү	2020 ел	Матди чыгымнары			ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
4.8.	"Жәяүле", "Автобус", "Игътибар - балалар", "Бозлавык", "Трактор", "Автомобиль" массакуләм мәғлүмат чараларында яктыртылып хәрәкәт куркынычсызлыгы айлыкларын үткөрү	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ» Россия Эчке эшләр министрлығының Актаныш районы ЮХИДИ бүлеге	

4.9.	Массакуләм мәғлүмат чараларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән реклама һәм башка социаль реклама урнаштыру, ул куркынычсызлык проблемаларына уңай мөнәсәбәт тудыра.	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге" МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ» Россия Эчке эшләр министрлығының Актаныш районы ЮХИДИ бүлеге	
4.10.	Щитлар һәм юл хәрәкәте иминлеген пропагандалаучы реклама конструкцияләренә башка төрләр урнаштыру	2020 ел	программаны башкаручыларны агымдагы финанслау кысаларында			Актаныш муниципаль районы БК юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү комиссиясе, "Район башкарма комитетының мәгариф бүлеге" МКУ ф-л ГКУ «ДФН и ОП БДД РТ»	
5. Юл-транспорт һәлакәтендә зыян күрүчеләргә заманча ярдәм күрсәтү системасын үстерү							
5.1.	Юл-транспорт һәлакәте нәтижеләрен бетерү процессларын норматив-хокукый һәм мәғлүмати-аналитик тәэмин итүне камилләштерү буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән оештыру-техник чараларны гамәлгә ашыру	2020 ел	Матди чыгымнары			Район башкарма комитеты, АЦРБ	

5.2	Юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә зыян күргән затларга ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүче дөвалау учреждениеләрен матди - техник тәэмин итү	2020 ел	программа ы башкаручы ларны агымдагы финанслау кысаларын да			Район башкарма комитеты, АЦРБ	
5,3	Юл-транспорт һәлакәтләренең нәтижәләрен бетерүдә катнашучы хезмәтләр бүлекчәләрендә хәзерге заман авария-коткару техникасы үрнәкләрен кертү	2020 ел	программа ы башкаручы ларны агымдагы финанслау кысаларын да			Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы	

“2020 елга Татарстан Республикасы
Актаныш муниципаль районында
юл хәрәкәте иминлеген арттыру ”
программасына карата
3 нче санлы кушымта

"2020 ЕЛГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЮЛ ХӘРӘКӘТЕ ИМИНЛЕГЕН АРТТЫРУ" РЕСПУБЛИКА МАКСАТЧАН
ПРОГРАММАСЫНЫҢ БАРЛЫК ЧАРАЛАРЫ ХИСАБЫНА ФИНАНСЛАУ КҮЛӘМЕ

(млн. сум)

Финанслау чыганагы	2020 ел
Жирле бюджет акчалары - барлығы, шул исәптән:	620
БАРЛЫГЫ	620